



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa, Complectens Omnia Morum Præcepta, Et Principia Decisionis Omnium Conscientiæ Casuum, Suis Quæque Momentis Stabilita

Ad usum Parochorum, & Confessariorum

Continens Tractatus De Virtutibus Moralibus, De Justitia Et Jure Et De
Contractibus

Antoine, Paul-Gabriel

Ingolstadii, MDCCXXXIII.

VD18 90392159

Q. 7. An & quo jure usura est prohibita?

urn:nbn:de:hbz:466:1-40993

ficans ei, cui mutuatur, licet eam exterius exequatur sed occultè, & præcisè mutuando. Unde usura alio sensu dicitur mentalis, quàm alia peccata dicantur mentalia; hæc enim sic vocantur, quamdiu actu externo non consummantur: at usura dicitur mentalis, quatenus nullum pactum supponit, quamvis datione mutui, & receptione lucri exterius impleatur; sola enim voluntas percipiendi lucrum ex mutuo, si mutuum non detur, est usura purè mentalis.

Usura aperta est ea, quæ percipitur ex mutuo explicito cum pacto expresso lucri. Palliata seu implicita est ea, quæ provenit ex mutuo implicito ac virtuali, latente sub alio contractu, v. g. venditionis, depositi, &c. Qui tamen sit, vel includat virtualiter mutuum. Unde est vera usura, sed velata aliquo prætextu: ut si deponas apud Titium aliquid in pondere, numero, vel mensura consistens, data ei facultate utendi, & ad libitum disponendi, cum pacto ut pro usu aliquid ultra capitale solvat: nam tunc est re ipsa mutuum, l. 9. ff. de rebus credit. & sic lucrum inde proveniens est usura.

Q. 7. An & quo jure usura est prohibita?

Resp. Quælibet usura omni jure prohibita est. Et i. quidem Jure divino positivo Ezech. 18. ubi Deus de dante ad usuram, & amplius

Ef 3

acci-

accipiente ait: *non vivet, cum universa haec detestanda fecerit, morte morietur.* ex Psal. 14. *quis habitabit in tabernaculo tuo... qui pecuniam suam non dedit ad usuram.* quem locum de praecepto explicat, Conc. Nie. 1. c. 17. & Luc. 6. *Mutuum date nihil inde sperantes.* Equidem (ut notat S. Thom.) mutuum dare potest esse interdum consilium; sed lucrum ex mutuo non quarere semper est praeceptum; sicut in illo, Ps. 75. *vovete, & reddite Domino Deo vestro.* Prius verbum continet consilium, posterius verò praeceptum. Quare Conc. Gener. Later. 2. cap. 13. ait usuram divinis legibus in veteri, & novo testamento prohibitam esse. Idem docet Conc. Gener. Later. 3. cap. 25. & Conc. Gener. Vienn. c. *ex gravi.* sic definit: *Si quis in illum errorem inciderit, ut pertinaciter affirmare praesumat; exercere usuras non esse peccatum, decernimus, eum velut Hereticum puniendum.*

2. Jure divino naturali, ut docet communis sententia Doctorum: nam recta ratio dicit esse illicitum, & contra Justitiam commutativam, in contractu, ubi servanda est aequalitas, plus exigere, vel accipere vi illius, quam valeat res quae datur: nam in hoc est inaequalitas, ideòque injustitia. At aliquid supra sortem, seu rem mutuò datam accipere ratione mutui, est plus accipere, quam valeat res data, ut patet: nam sors reddenda, iam est aequalis valoris cum re mutuata. Unde ipsi Ethnici solo
lumine

lumine naturali norunt usuræ malitiam, ut Plato, Aristot. Cicero, Cato, Plutarchus, &c. Adde quòd ex S. Thom. 1. 2. q. 108. a. 1. & 2. & ex consensu Theologorum omnia præcepta divinæ Legis Evangelicæ sunt juris naturalis, præter præcepta de Sacramentis, & de fide.

3. Jure Canonico, ut patet ex toto titulo de usuris, & ex pœnis contra usurarios statutis.

Obj. 1. Deus permisit Judæis, ut usuras acciperent ab extraneis, Deut. 23. *Non sceneraberis fratri tuo ad usuram, sed alieno.*

Resp. Deus non permisit usuram propriè dictam nempe lucrum ratione mutui proveniens; sed ad summum ut supremus bonorum omnium Dominus occasione mutui Judæis concessit dominium rei additæ forti, sicut tradidit illis vasa Ægyptiorum. Unde Judæi auctarium non vi mutui, sed vi donationis divinæ accipiebant. Porro hanc concessionem multi restringunt ad illos alienigenas, quibuscum Judæi justum bellum gerebant.

Dixi, *Ad summum*: quia S. Thom. 2. 2. q. 78. a. 1. ad 2. docet, id non fuisse eis concessum, ut licitum, sed duntaxat toleratum ad majus malum vitandum, ne scilicet à Judæis Deum colentibus usuras acciperent propter avaritiam, cui dediti erant.

Obj. 2. Montes pietatis, qui sunt cumulus pecuniarum publica auctoritate institutus ad mutuandum pauperibus, approbati sunt à

Conc. Later. 5. & tamen in illis aliquid exigitur supra sortem.

Resp. Illud auctarium non exigitur ratione mutui, sed damni emergentis, seu pro eorum impensis, & indemnitate duntaxat, ut expresse declarat Conc. Later. 5. nam ad conservationem, & administrationem horum montium conducuntur ministri, quibus debetur aliqua merces; quæ si sumeretur ex ipsa sorte reddenda, brevi montes illi exhaurirentur; & sic damnum emergeret ex mutuo. Cum autem montium conservatio, indemnitas, & administratio ordinetur ad utilitatem accipientium mutuum, ut semper paratam pecuniam invenire possint absque necessitate adeundi usurarios cum majore suo damno, æquum est, ut pro ea aliquid conferant; nam qui commodum sentit, onus quoque sentire debet, ex reg. jur. 55. in 6.

Obj. 3. Mutuans privat se potestate utendi, & fruendi re mutuata, quam alias haberet.

Resp. Non ideo licet aliquid supra sortem exigere pro privatione ista: quia sicut potestas illa non habet æstimabilitatem distinctam ab æstimabilitate illius rei. Ita privatio illius potestatis non habet æstimabilitatem distinctam ab æstimabilitate privationis ipsius rei. Privatio autem rei sufficienter compensatur redditione ejusdem, & carentia periculi illius, quamdiu non redditur, cum mutuanti, ut supponitur, ex privatione rei nullum lucrum cesset

set, nec damnum sequatur. Nec dicas posse aliquid exigi propter usum rei mutuatae; nam per se injustum est vendere alteri usum rei non suae, sed hujus alterius; per mutuuum enim transfertur in mutuatarium rei mutuatae dominium: ac proinde usus rei pertinet ad illum, praesertim cum usus rerum, quae mutantur non sit aestimandus seorsim ab illis, sitque illarum consumptio, vel alienatio.

Obj. 4. Jus civile probat usuras, *digest. & cod. de usuris.*

Resp. I. Cum S. Thom. usurae non probantur, sed tolerantur, seu non puniuntur ad impedienda majora mala, sicut tolerantur meretrices. *2.* Jus civile potest intelligi de usuris late sumptis, nempe de pecunia, quae ultra sortem accipitur ob aliquod interesse scilicet vel ob lucrum cessans, vel damnum emergens. *3.* Si quaedam leges sic explicari non possent, nec supponerent titulum justum, correctae sunt per Jus Canonicum, & sunt per se injustae, ideoque nullae.

Obj. 5. Ex S. Thoma potest aliquid accipi pro usu pecuniae.

Resp. Loquitur de usu pecuniae locatae, non autem mutuatae; sic enim 2. 2. q. 78. a. 1. ad 6. ait: *Usus principalis pecuniae est distractio pecuniae in commutationes: unde non licet ejus usum vendere. Tamen potest esse aliquis secundarius usus pecuniae argenteae, ut puta si quis concederet pecuniam signatam ad ostentationem, vel ad po-*

neandum loco pignoris: & talem usum pecuniæ licitè homo vendere potest. quia scilicet vendens non mutuatur, sed locat: unde pecuniæ dominium, & periculum retinet.

Q. 8. Quenam propositiones usuræ palliatæ damnatæ sunt?

Resp. 1. Alexander VII. hanc damnavit: licitum est mutuanti aliquid supra sortem exigere, si se obliget ad non repetendam sortem usque ad certum tempus. Est falsa: nam obligatio non repetendi sortem ante certum tempus etsi longum, est intrinseca mutuo postulato: est enim de ratione mutui in communi, ut res mutuata repeti nequeat nisi post certum tempus varium pro varietate, & exigentia causæ petendi mutui, cum hoc sit necessarium ad finem mutui qui est gratis impendere subsidium utile proximo: alioqui inane esset mutuum, nec beneficium. Igitur obligatio non repetendi sortem ante hoc tempus præfinitum est intrinseca huic mutuo in individuo: & si terminus sit ad longum tempus, tunc trahitur ad longum tempus obligatio intrinseca mutuo; & tunc est mutuum longum, seu in longum tempus, sicut mutuatio summæ magnæ est mutuum magnum. Deinde talis obligatio, secluso aliò extrinsecò, sufficienter compensatur obligatione mutuatarii ad reddendam rem mutuatam post tale tempus, & subeundum

toto